

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 2. heinäkuuta 2019
(OR. en)

10745/19
ADD 1

LIMITE

ENER 397
WTO 190
FDI 20

ILMOITUS

Lähtettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Kom:n asiak. nro:	9305/19 + ADD 1
Asia:	Neuvotteluohjeet energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen uudistamisesta – Hyväksyminen

Asiakirjassa 10745/19 olevaa neuvoston päätöstä koskevat neuvotteluohjeet ovat liitteessä.

**NEUVOTTELUOHJEET ENERGIAPERUSKIRJAA KOSKEVAN SOPIMUKSEN
UUDISTAMISESTA****Neuvotteluprosessi**

Koko neuvottelujen ajan unionia edustaa komissio. Perussopimuksissa määrättyjen vilpittömän yhteistyön ja ulkoisen edustuksen yhtenäisyyden periaatteiden mukaisesti unioni ja neuvotteluihin osallistuvat unionin jäsenvaltiot koordinoivat täysimääräisesti kantansa ja toimivat tämän mukaisesti koko neuvottelujen ajan.

Neuvotteluohjeet eivät vaikuta perussopimuksissa vahvistettuun unionin ja jäsenvaltioiden väliseen toimivallan jakoon.

Jäsenvaltiot, jotka ovat energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen sopimuspuolia, käyttävät äänestysoikeuttaan ja ilmaisevat mielipiteensä näiden neuvotteluohjeiden ja aiemmin sovittujen EU:n kantojen mukaisesti.

Neuvottelujen sisältö**A. SOPIMUKSEN LUONNE JA SOVELTAMISALA**

Neuvottelujen tavoitteena on uudistaa Lissabonissa 17. joulukuuta 1994 allekirjoitetun energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen (jäljempänä 'energiaperuskirjaa koskeva sopimus') määräyksiä siten, että tuloksena on sopimus, jolla luodaan uudistettu energiaperuskirja. Allekirjoittajiin kuuluvat Euroopan unioni (EU) ja sen jäsenvaltiot¹.

Energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen sopimuspuolet sopivat energiaperuskirjaa käsitelleessä ministerikonferenssissa marraskuussa 2018 uudistamisen yhteydessä käsiteltävien aiheiden luettelosta².

¹ Italia vetäytyi energiaperuskirjaa koskevasta sopimuksesta 1. tammikuuta 2016 alkaen.

² https://energycharter.org/fileadmin/DocumentsMedia/CCDECS/2018/CCDEC201818_-_STR_Modernisation_of_the_Energy_Charter_Treaty.pdf

B. SOPIMUKSEN EHDOTETTU SISÄLTÖ

Periaatteet ja yleiset tavoitteet

Uudistetun energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen tavoitteena tulisi olla energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen sopimuspuolten välisten energia-alan investointien helpottaminen kestäväällä tavalla luomalla johdonmukainen ja ajan tasalle saatettu oikeudellisesti sitova kehys, joka takaa oikeusvarmuuden ja korkeatasoisen investointisuojaan.

Uudistetulla energiaperuskirjaa koskevalla sopimuksella olisi pyrittävä luomaan selkeät säännöt suurelle määrälle investointeihin liittyviä kysymyksiä. Tämä puolestaan mahdollistaa sen, että energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen sopimuspuolet voivat vahvistaa institutionaalisia valmiuksiaan, julkista politiikkaansa ja lainsäädäntökehityksiään energia-alalla.

Uudistetussa energiaperuskirjaa koskevassa sopimuksessa olisi selvennettävä, että EU voi vaatia sisämarkkinoilla toimivia kolmansien maiden markkinatoimijoita noudattamaan sovellettavia unionin ja jäsenvaltioiden lakeja, ympäristö- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevat lait mukaan luettuina.

Uudistetussa energiaperuskirjaa koskevassa sopimuksessa olisi otettava huomioon ilmastonmuutosta ja puhtaaseen energiaan siirtymistä koskevat tavoitteet ja edistettävä Pariisin sopimuksen tavoitteiden saavuttamista.

Investointisuoja

Neuvotteluissa olisi saatettava investointisuoja koskevat energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen määräykset EU:n ja sen jäsenvaltioiden äskettäin tekemien sopimusten nykyaikaisten normien mukaisiksi ja mukautettava energiaperuskirjaa koskeva sopimus uusiin maailmanlaajuisiin poliittisiin ja taloudellisiin muutoksiin (myös energia-alalla).

Uudistetun energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen mukaisilla investointisuojaanormeilla olisi edelleen pyrittävä korkeaan investointisuojaan, ja sen määräysten olisi taattavat sopimuspuolten investoijille ja investoinneille oikeusvarmuus toistensa markkinoilla.

Uudistetun energiaperuskirjan olisi sisällettävä selkeät määritelmät sen soveltamisalaan kuuluvista investoinneista ja investoijista. Investoijat ja yritykset, joilla ei ole merkittävää liiketoimintaa alkuperämaassaan, olisi nimenomaisesti jätettävä investoijan määritelmän ulkopuolelle sen selventämiseksi, että postilaatikkoyritykset eivät voi saattaa riitoja ratkaistaviksi energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen nojalla.

Uudistetussa energiaperuskirjaa koskevassa sopimuksessa olisi nimenomaisesti vahvistettava uudelleen energiaperuskirjan sopimuspuolten oikeus toteuttaa toimenpiteitä oikeutettujen julkisen politiikan tavoitteiden saavuttamiseksi. Niitä ovat esimerkiksi terveyden, turvallisuuden, ympäristön tai julkisen moraalien suojeleminen, sosiaalinen suojeleminen tai kuluttajansuoja ('oikeus sääntelyyn'). Investointisuoja koskevan EU:n uudistetun toimintatavan mukaisesti olisi selvennettävä, että investointisuojamääräyksiä ei voida tulkita sopimuspuolten sitoumukseksi olla muuttamatta lainsäädäntöään, myöskään tavalla, joka voi vaikuttaa kielteisesti investoijien tuotto-odotuksiin. Sen olisi sisällettävä valtiontukea koskevat määräykset voimassa olevien EU:n sopimusten mukaisesti.

Uudistetun energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen olisi sisällettävä asianmukaiset investoijien ja investointien suoja koskevat normit EU:n oikeuden ja EU:n uudistetun investointisuoja koskevan toimintatavan mukaisesti, erityisesti seuraavat (luettelo ei ole tyhjentävä):

- suosituuksikohtelua koskevat määräykset, jotka energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen nojalla kattavat myös kansallisen kohtelun;
- oikeudenmukainen ja tasapuolinen kohtelu sekä täysi suoja ja turvallisuus ('mahdollisimman vakaa suoja ja turvallisuus'), jotka rajataan asianmukaisesti tulkintaa varten;
- pakkolunastus, johon sisältyy suora ja epäsuora pakkolunastus, asianmukaisesti määriteltynä epäsuoran pakkolunastuksen luonteen selventämiseksi;
- sateenvarjolauseke, jossa selvennetään sen soveltamisala. Se sisältää 'erityisiä' tai 'kirjallisia' sitoumuksia ja kattaa ainoastaan sellaiset sopimusvelvoitteiden loukkaukset, jotka ovat tapahtuneet julkista valtaa käytettäessä;

- siirrot siten, että mahdollistetaan investointiin liittyvät vapaat siirrot sekä asianmukaiset poikkeukset ja takeet rahoitusvaikeuksien tai -kriisien varalta; ja
- etujen kieltäminen siten, että edut kieltävälle sopimuspuolelle annetaan mahdollisuus ottaa käyttöön tai pitää voimassa kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden (ihmisoikeuksien suojelu mukaan luettuna) ylläpitämiseen liittyviä toimenpiteitä, joilla lisäksi kielletään kyseisen investoijan kanssa tehtävät tai kyseiseen investointiin liittyvät liiketoimet.

EU käy keskustelua uudistettavien asioiden luettelossa esitetyistä riitojenratkaisua koskevista aiheista (merkityksettömät vaatimukset, avoimuus, vakuudet kustannusten varalta, vahinkojen arviointi ja kolmansien osapuolten rahoitus) EU:n sijoitussuojasopimuksissa vahvistetun EU:n toimintatavan ja UNCITRALin työryhmä III:ssa sekä kansainvälisessä investointiriitojen sovittelukeskuksessa ICSIDissä omaksutun EU:n kannan mukaisesti, jotta voidaan varmistaa, että tämä toimintatapa otetaan huomioon uudistetussa energiaperuskirjaa koskevassa sopimuksessa.

EU:n olisi joka tapauksessa pyrittävä varmistamaan, että sijoittajan ja valtion välistä riitojenratkaisua koskevia monenvälisiä uudistuksia, jotka ovat käynnissä esimerkiksi UNCITRALin työryhmä III:ssa ja ICSIDissä, sovelletaan energiaperuskirjaa koskevaan sopimukseen. Tähän sisältyy myös pyrkimys varmistaa, että tulevan monenvälisen investointituomioistuimen toimivalta kattaa energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen.

Euroopan unioni voi osallistua neuvotteluihin kaikista uudistusluettelossa esitettyihin asioihin liittyvistä aiheista näiden neuvotteluohjeiden ja sijoitussuojasopimuksissa vahvistetun EU:n toimintatavan mukaisesti. Sen on myös varmistettava, että kaikki säännöt ja sitoumukset, joista Euroopan unioni sopii, ovat EU:n oikeudellisen kehyksen mukaisia.

Kestävä kehitys ja yritysten yhteiskuntavastuu

Uudistettuun energiaperuskirjaa koskevaan sopimukseen olisi sisällytettävä määräyksiä kestävästä kehityksestä, kuten ilmastonmuutoksesta ja siirtymisestä puhtaaseen energiaan, Pariisin sopimuksen ja hiljattain tehtyjen EU:n sopimusten mukaisesti ja noudattaen EU:n käynnissä olevissa neuvotteluissa omaksumia kantoja. Sillä olisi myös osaltaan edistettävä ihmisoikeuksia ja kansainvälisiä työelämän normeja, muun muassa avoimuutta ja yritysten yhteiskuntavastuuta / vastuullista liiketoimintaa koskevien määräysten avulla.

Alueellinen taloudellisen yhdentymisen järjestö

EU ei kannata alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestöä koskevien määräysten muuttamista energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen uudistamisprosessin yhteydessä. Jos neuvotteluissa kuitenkin käsitellään myös alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestöä koskevaa määräystä, EU:n olisi varmistettava, että kyseisen määräyksen tavoite uudistetussa energiaperuskirjaa koskevassa sopimuksessa pysyy ennallaan: mikään energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen määräys ei saisi velvoittaa energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen sopimuspuolta, joka on taloudellista yhdentymistä koskevan sopimuksen ('EIA') sopimuspuoli, ulottamaan EIA:n sopimuspuolten kesken sovellettavaa etuuskohtelua koskemaan toista energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen sopimuspuolta, joka ei ole kyseisen EIA:n sopimuspuoli.

Investointia edeltävät toimenpiteet ("pre-investment")

EU ei kannata investointia edeltävien toimenpiteiden sisällyttämistä energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen uudistamiseen, jossa olisi keskityttävä investointisuoja koskeviin määräyksiin. Jos neuvottelut kuitenkin kattavat myös investointia edeltävät toimenpiteet, EU:n olisi vastustettava sitä, että niitä koskevat määräykset tulisivat riidanratkaisun kohteeksi.

Kauttakulku

Kauttakulkua koskevan luvun määräyksiä olisi selvennettävä, jotta voidaan ottaa paremmin huomioon integroitujen energiamarkkinoiden vaatimukset, joihin sisältyy kolmansien osapuolten oikeus päästä verkkoihin kuten EU:ssa.

Kaasun osalta tällöin tulisi tehdä selväksi, että kauttakulun käsite energiaperuskirjassa ei ole vastoin EU:n soveltamaa periaatetta, joka koskee avointa pääsyä ja kaasun rajoituksetonta vaihtoa ilman alueellisia rajoituksia, koska energiakauppa perustuu virtuaalisiin virtoihin eikä fyysisten molekyylien vaihtoon. Kaikkien Euroopan unionin sopimien sääntöjen ja sitoumusten olisi oltava EU:n oikeudellisen kehyksen ja sen kansainvälisten sitoumusten mukaisia, erityisesti kolmansien osapuolten verkkoihin pääsyn ja infrastruktuurin käyttötariiffien osalta.

"Peruskirjan" määritelmä

Määritelmällä on merkitystä useiden energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen keskeisten määräysten kannalta. Vuonna 2015 hyväksyttiin kansainvälinen energiaperuskirja, jolla saatettiin ajan tasalle vuoden 1991 alkuperäinen Euroopan energiaperuskirja. Energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen sopimuspuolet eivät päässeet yksimielisyyteen siitä, voidaanko energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen viittauksen "peruskirjaan" katsoa viittaavan myös kansainväliseen energiaperuskirjaan. EU kannatti tällaista tulkintaa. Sen vuoksi "peruskirjan" määritelmän tulisi uudistetussa energiaperuskirjaa koskevassa sopimuksessa kattaa myös vuoden 2015 kansainvälinen energiaperuskirja.

"Energia-alan taloudellisen toiminnan" määritelmä

Energiaperuskirjan soveltamisalaan kuuluvien investointien on liityttävä "taloudelliseen toimintaan energia-alalla". Tällaiseen taloudelliseen toimintaan liittyvät tuotteet ja raaka-aineet (jotka luetaan energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen liitteessä EMI) kytkeytyvät paljolti fossiilisiin polttoaineisiin. Määritelmä ei välttämättä kata uusia investointisuuntauksia liittyen erityisesti uusiutuvaan energiaan, energiatehokkaisiin välineisiin ja käynnissä olevaan energia-alan digitalisointiin. Uudistettuun energiaperuskirjaa koskevaan sopimukseen olisi sen vuoksi sisällytettävä "energia-alan taloudellisen toiminnan" määritelmä, jossa otetaan huomioon haasteet ja mahdollisuudet siirryttäessä kohti turvallista ja kestävästä vähähiilistä, entistä digitaalisempaa ja kuluttajakeskeisempää energiajärjestelmää.

Vanhentuneiden määräysten poistaminen

Energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen sihteeristö pyysi, että uudistamisen yhteydessä poistettaisiin vanhentuneet energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen määräykset. Vaikka tämä ei ole EU:lle ensisijainen tavoite, se voi parantaa energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen luettavuutta, minkä vuoksi vanhentuneiden määräysten poistamista voitaisiin harkita.